

Rossberg

Sitter här i Rossberg en vacker stjärnklar vinterkväll och ska försöka berätta lite om den här fäboden.

Mina första minnen härifrån är när jag som liten flicka fick följa med upp för att slå lindorna. Vi åkte från Gesunda med häst och trilla, med slättermaskinen bakefter. Det såg ut som ett riktigt flyttlass när vi for. Trillan var full med folk och proviant, för det mesta hade vi några bekanta från Stockholm med oss. Så när vi kom till ”Stenbackarna” var det att gå av trillan för att hästen skulle orka. Sen fick man åka en bit igen tills vi kom till backen där man såg Flintgården.

Då kunde jag inte hålla mej längre utan hoppade av och sprang den sista biten, för nu skulle jag komma först fram till stugan och givetvis titta efter smultron.

Sen skulle man in i stugan och se efter om allt var sej likt, det var ju ett år sen vi var där senast. Jag kan ännu komma ihåg lukten när man öppnade dörren, det luktade Rossberg, tyckte jag.

När vi installerat oss skulle kaffepannan på elden. Alla de stora sa att ingenstans smakade kaffe så gott som i Rossberg. Det berodde på vattnet sa de. Alla i byn tar sitt vatten i en kalkkälla som ligger alldeles vid ån. Senare har jag själv kunnat konstatera att de har rätt vad gäller kaffet.

En annan sak som jag minns är att när jag skulle gå till dasset var det alltid s k ”åråillor*” där som tittade på en, och det var många gånger som jag sprang ut med byxorna runt fotlederna, när jag blivit skräm

*) sandödlor

Fägata i Rossberg.

Kopparormar var det också gott om, så jag klev ganska försiktigt omkring i gräset efter den första ivern.

Ett par dagar brukade vi stanna i fäboden, sen fick man med vemod säga adjö, det skulle ju gå ett helt år innan vi fick komma tillbaka. Det var något visst med den gamla fäboden tyckte jag redan då, Rossberg är en liten idyll, visserligen har vi ingen ståtlig utsikt men så mycket annat vackert och rofyllt, om man bara ger sej tid att titta sej omkring. Och så är det något med luften . . . den är ”mjuk” att andas, ja jag kan inte uttrycka det på något annat sätt. Sen hade man ju ån som går genom fäboden att bada i om man blev varm, och så många olika blommor att plocka.

Då reflekterade jag inte över hur gammal den här fäboden är, men nu vet jag ju att det är en av de äldsta fäbodarna på Solleröskogen. Den fanns ju redan på 1300-talet.

Det är spännande att tänka sej in i hur det såg ur här då och under århundradena som gått sedan dess.

I en gammal inventeringslängd från år 1663 står

RÅSSBÄRGH:

1 Fäbodhställe som Cherstins Lars Olofssons i Vthanmyhra, Mattz Andhersson i Rothagen, Flinth Andhers Nielsson i Vthanmyhra, Bond Pär Andhersson ibidem, Lawas Olof Andhersson ibidem och Suterr Joen Jönsson i Gruddeboo. Item 1 Bächieqwarn hvilcken ofvanbe: te byars allmoge nyttia.

Anm.

Ibidem = dårsammastädes

Item = likaså, vidare

Cherstins Lars Olofsson förekommer också i Giädkiärnbärgh, vilket tyder på att denna fäbod var långfäbod till Rossberg, som var en åker- eller täktfäbod.

Då fanns alltså en sex, sju gårdar här och en kvarn.

På 1843 års skifteskarta finns en massa olika hus inritade, då var förmodligen fäboden som störst.

Då fanns en fäbodgata med hus och ladugårdar utefter. Långt upp efter den s k Bryddjbåkk fanns hus. Idag finns bara ett gammalt härbre kvar där och rester efter gamla gärdesgårdar. Många hus är flyttade till andra ställen, andra har fått ruttna ner.

Ägare till gårdarna var:

Litt A	Bond Anders Persson	Utanmyra
Litt B	Resar Nils Perssons Enka	Utanmyra
Litt C	Svarf Jöns Jönssons Enka	Utanmyra
Litt D	Dunder Lars Andersson	Utanmyra
Litt E	Dunder Matts Ersson	Utanmyra
Litt F	Flint Lars Larsson	Utanmyra
Litt G	Dunder Lars Nilsson	Utanmyra
Litt H	Bos Erik Ersson	Bengtsarfvet
Litt I	Krång Lars Olsson	Bengtsarfvet
Litt K	Bos Matts Ersson	Bengtsarfvet
Litt L	Bälter Per Andersson	Häradsarfvet
Litt M	Bengts Anders Mattsson	Bodarna

Dunder Anders i Utanmyra som blev över hundra år gammal har haft fäbod här, så även Anders Sarén och Bäse Anna som också blev väldigt gamla, över hundra år.

Dunder Anders var en gång in i vår stuga och hälsade på. Han sa: ”Ja ä såg int äit son jän i Råssbjer förr i tid’n intä, då va ä fullt i fok å krytur jän. Å nu åld ä å växär att alldeläs”.

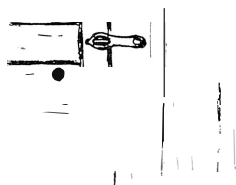
Ja det är likadant i alla fäboddar och det är allt bra synd.

I Rossberg hölls djur till in på 1940-talet. Det var Dunder Maja och Karin och Bäse Anna som höll ut längst. På Flintgården slutade man buföra till Rossberg år 1938. På en bild från slutet av 1930-talet syns mormor (Flint-Johanna), Dunder Maja och Karin och Bäse Anna när de är uppe på Rossberget med djuren.

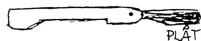
Bland vallkullorna var det sed att när de kom till Rossberg i början av sommaren skulle de gå till Mali Bambo med blommor som de satte på Malins grav. En vacker sed tycker jag.

Mormor har berättat att ”Jätt tag va ä Maja så ägg åv si jänn bit åv

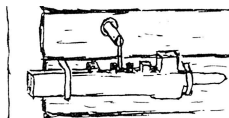

LÅSET UTIFRÅN

NYCKELN

LÅSET INIFRÅN LÅDAN

Det finns säkert många fler gamla ting här i fäboden och det skulle vara roligt att ta reda på vad som finns och berätta om det.

Nu ska jag blåsa ut stearinljuset och gå ut och titta upp i stjärnhimlen. Ingenstans kan man se så många stjärnor som här i Rossberg där inga andra ljus finns som förvillar.

Och om jag får se ett stjärnfall, så ska jag önska att det även i framtiden ska finnas människor som vårdar det kulturarv som en gammal fäbod är och att Rossbergs fäbod ska finnas även i framtiden.

Ann-Margret Ström